

ДГ „Щастливо Детство”
гр. Враца ул. „Цар Асен” №27 тел. 0884314571
E-mail:cdg11vr@abv.bg
Shtastlivo-detstvo.net

УТВЪРЖДАВАМ:
Галя Йончева

Директор на Детска градина
„ Щастливо детство” гр. Враца
Заповед № 2/15 .09.2020 г.

ПРОГРАМА

за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи

Изготвянето на Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи е подчинено на основните приоритети на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование / чл.263,ал.1,т.9/, а приемането ѝ е в правомощията на педагогическия съвет.

Използването на специфична терминология предполага тълкуването на вложения смисъл.

Равни възможности за децата се определя като признаване на тяхната равнопоставеност и създаване на физическа и емоционална среда за достъп и участие във всички дейности на детската градина.

Приобщаването се осъществява при изключване на всякакъв вид дискриминация и се основава на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете.

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието си в социалния живот и ползването на социални права. Те не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на рисци от социално изключване. Причини за това могат да бъдат ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения; отношение към тях, основано на предразсъдъци и др.

Комуникативни нарушения са нарушения на артикулацията, нарушения на плавността, темпа и ритъма на речта / заекване/ и др. специфични езикови нарушения.

Психо- социалната рехабилитация е комплекс от дейности на екипа по чл.70, ал.2 от Наредбата за приобщаващото образование, за подпомагане на децата със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве, а в някои случаи и на деца с изявиени дарби, за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценното приобщаване в системата на предучилищното образование.

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи се изготвя за по продължителен период и се актуализира при промяна на нормативни документи или на обстоятелствата. Конкретните дейности се включват в Годишния план за дейността на детската градина, със съответните срокове и отговорности за предоставяне на подкрепата за личностно развитие / чл.6 от Наредбата за приобщаващо образование/.

Нормативни основания за разработване на програмата

Целите за устойчиво развитие на ООН до 2030г. определят правото на образование и правото на равни възможности за успешна реализация като приоритет. Основни документи, използвани за разработване на програмата са:

- ✓ Конвенцията на ООН за правата на детето.
- ✓ Харта на основните права в Европейския съюз.
- ✓ Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж ЕВРОПА 2020.
- ✓ Стратегия на Съвета на Европа за правата на детето / 2016- 2020г./ с нейните приоритетни цели: „ Равни възможности за всички деца”, „ Детско участие”, „ Живот без насилие за децата”.
- ✓ Стратегия за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства / 2015- 2020/.
- ✓ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността / 2014- 2020/.
- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование.
- ✓ Наредба за приобщаващото образование.
- ✓ Областна и общинска стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците.
- ✓ Вътрешни нормативни документи / Стратегия за развитие на детската градина, Програмна система, проекти, по които работи детската градина и др./.

Водещи принципи при реализацията на програмата:

- ✓ Извеждане правата и интересите на децата като приоритет.
- ✓ Равнопоставеност, недопускане на дискриминация и приобщаване на всяко дете.
- ✓ Съхраняване на етнокултурното многообразие.
- ✓ Насърчаване и ефективно прилагане на правото на участие на децата.
- ✓ Зачитане и приемане на индивидуалността и уникалността на всяко дете.
- ✓ Гарантиране подкрепа на личностното развитие.
- ✓ Осигуряване на сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование.

Основни цели:

- ✓ Създаване на образователната среда за разгръщане потенциала за личностно развитие и успешна социализация на всяко дете.
- ✓ Гарантиране на равен достъп до качествено образование, в т.ч. и на децата от уязвими групи.
- ✓ Утвърждаване на интеркултурното и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система и в частност- на детската градина.
- ✓ Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

Оперативни цели- да се:

- проучат и оценят условията, свързани с възможностите на децата и техните семейства за пълноценно развитие и участие в живота на детската градина;
- организира и координира дейността по предоставяне на равни възможности за всички деца и приобщаване на тези от уязвимите групи;

- осигури физическа, психологическа и социална среда за развитие на децата, в т.ч. и тези от уязвимите групи;
- приложат специфични мерки за работата по приобщаване на деца от уязвими групи- деца със СОП, деца на социално слаби семейства, деца невладеещи добре български език и др.;
- откриват и развиват силните страни на децата като се осигури адекватна подкрепа, както и да се осъществява ранна превенция на обучителни затруднения.

Анализ на образователната среда

Силни страни и слаби страни- описание на образователната среда по отношение на:

- образователната политика на детската градина, основана на равнопоставеност и в съответствие с индивидуалните потребности на всяко дете;
- извършвани процедури по оценяване на деца с обучителни затруднения и проблеми в поведението, както и деца с определени дарби;
- обучение на деца с обучителни затруднения и проблеми в поведението, както и наличие на изявени силни страни на детето в областта на изкуствата и спорта;
- работа по Национални програми и проекти, свързани с темата;
- извършвани обследвания на района на детската градина за социалния и етническият статус на семействата;
- нагласи в различните общности- деца, родители, учители;
- осъществявани дейности в областта на интеркултурното образование, умението за общуване с представители на различни етноси и съзнателно изграждане на толерантност към различията;
- наличие на квалифициран персонал, в т.ч. психолог, логопед, ресурсен учител;
- изградена физическа среда за деца със специални образователни потребности;
- наличие на технически и информационни средства.

Възможности- предвиждат се възможности за осъществяване на основните и стратегически цели, като например:

- разработване на проекти;
- нови форми за работа с родителите и обществеността;
- осигуряване на допълнителни средства за подпомагане на деца от уязвимите групи, както и на деца със силни страни в областта на изкуствата и спорта;
- други.

Рискове/ набелязват се възможни рискове като:

- негативни реакции от страна на местни етнически и религиозни общности;
- невъзможност за пълноценно общуване с родителите- родители в чужбина, нерегламентирано попечителство, езикова бариера и др.

ЦЕЛЕВА ГРУПА

- ✓ За **Обща подкрепа за личностно развитие**- всички деца в детската градина на възраст от 3 години до постъпването им в училище.
- ✓ За **Допълнителна подкрепа за личностно развитие**- деца на възраст от 3 години до постъпването им в училище, които принадлежат на една от следните групи:
 - деца със СОП;
 - деца в риск;
 - деца с изявени дарби;
 - деца с хронични заболявания.

ПРОЦЕДУРИ:

- ✓ За Обща подкрепа за личностно развитие, която се осъществява за всяко дете и включва:
 - екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
 - занимания по интереси;
 - грижа за здравето;
 - ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
 - поощряване с морални и материални награди;
 - дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
 - логопедична работа.

Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва от педагогическите специалисти в детската градина на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца или при постъпване за първи път в детската градина.

Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск и от възникване на обучителни затруднения и се провежда индивидуално за всяко дете, с писмено съгласие на родителя, след информирането му за начина на провеждането.

След провеждане на оценяването родителят се запознава с резултатите от него и в зависимост от това се определя, за всяко дете дейности от общата и/ или от допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Като критерии за обучителни затруднения се вземат и резултатите от входящата и изходяща диагностика на децата от втора, трета и четвърта възрастова група.

Учителите на групите, при необходимост изготвят писмено становище, въз основа на което директорът сформира, със заповед ЕПЛР.

ЕПЛР извършва оценка на потребностите дава/ или не становище за подкрепа.

Директорът на детската градина, по предложение на координатора на ЕПЛР , издава заповед за определяне на децата и на условията за провеждане на дейностите.

Родителите се информират за заповедта не по- късно от 7 дни, преди началото на осъществяване на дейностите.

За превенция на обучителни затруднения на деца, които не владеят добре български език се осъществява обучение по образователно направление „ Български език” в педагогическите ситуации над минималния общ седмичен брой.

Обучение може да се провежда и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие през неучебно време с обща продължителност не повече от 20 астрономически часа, разпределени в два модула по 30 минути дневно.

За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад в електронен или хартиен вид до директора в края на учебната година.

Материалите, становищата и докладът са част от детското портфолио.

Отчетеният напредък и препоръките от доклада се отразяват в личното образователно дело на детето.

- ✓ за **Допълнителна подкрепа за личностно развитие**, която се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности. На такава оценка подлежат деца със СОП, деца в риск, деца с изявени дарби и деца с хронични заболявания.

Директорът, със заповед, назначава Екип за подкрепа за личностно развитие / ЕПЛР/ за всяко конкретно дете. ЕПЛР на детето извършва оценката, като всеки от специалистите попълва съответната на неговата компетентност част от Картата за оценка, като отделните части се съгласуват между специалистите и се вписва общо становище за функционирането на детето и за необходимата допълнителна подкрепа.

Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето.

ЕПЛР изготвя доклад в електронен вид за дейността на екипа до директора на детската градина, съответно в 7- дневен срок след края на първия учебен срок и в 10- дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на детето, в който се определят конкретните дейности за допълнителна подкрепа за личностно развитие и необходимите специалисти за предоставянето на подкрепата.

Дейности за организация на взаимодействието

Дейност	Форми и време на изпълнение	Участник/ отговорник	Забележка
1	2	3	4
Определяне на Координатор на екипите за подкрепа личностното развитие на децата	в началото на учебната година	директор	Координатор може да бъде заместник-директор, учител или друг педагогически специалист с компетентности и/ или опит в областта на приобщаващото образование
Скрининг за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднения	в началото на учебната година децата от 1-ва група и цялогодишно с новопостъпили деца	учители на групите	...Държавния логопедичен център и регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование организират и/ или провеждат супервизия на педагогическите специалисти, които извършват оценяването / чл.11/2/ от Наредбата за приобщаващото образование/
Запознаване родителите с резултатите от ранното оценяване	разговори след провеждане на скрининга	учители на групите	Съвместно с родителя се определя за всяко дете

			дейности от общата и/ или допълнителната подкрепа за личностно развитие
Провеждане на диагностични процедури по образователни направления	в началото и в края на учебната година	учители на групите- 4,5 и 6- годишни деца	Тези процедури може да са съпътствани и с оценка за поведението и социалната адаптация на децата
Обсъждане на резултатите и определяне на деца с обучителни затруднения, на които да бъде направена оценка на потребностите	работни срещи на учители и педагогически специалисти	координатор	Родителите трябва писмено да заявят съгласие на детето да бъде направена оценка от екипа
Определяне обща подкрепа за личностно развитие за деца с обучителни затруднения, включително на невладеещи добре български език	след проведените диагностични процедури	Учители координатор	Общата подкрепа за личностно развитие се обсъжда заедно с родителите За деца, невладеещи добре български език се провеждат допълнителни педагогически ситуации или се работи в извънучебно време
Идентифициране на децата с необходимост от допълнителна подкрепа за личностно развитие и предложение до директора за сформиране на екипи	обсъждане	координатор	Родителите дават писмено съгласие и представят необходимите документи
Извършване оценка на потребностите на отделните деца от допълнителна подкрепа	заседания на екипите	координатор директор	Заседанията се извършват отделно за всяко дете в присъствието на

			родител
Информирание на РЦПППО и изготвяне на заповеди за определяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие	писмена кореспонденция	директор	Изпраща копие от протокола с оценката и решението на ЕПЛР за предоставяне на ДПЛР на детето със специални образователни потребности в РЦПППО в 7-дневен срок от извършването на оценката за одобряване на предоставянето на ДПЛР на децата със специални образователни потребности
Процедури по осигуряване на ресурсно подпомагане	в началото на учебната година и за всеки отделен нов случай	директор	В Наредбата за приобщаващото образование са определени конкретни срокове
Изготвяне на обучителни програми и индивидуални планове за подкрепа	след извършване на оценката	учители и педагогически специалисти	Редуцирането на образователното съдържание се прави в зависимост от становището на ЕПЛР
Създаване на условия за достъп на децата до медицинско обслужване	началото на учебната година	директор и медицински специалист	Родителите са задължени да предоставят задължителната медицинска информация
Организиране на дейности, свързани със здравното образование на децата	съгласно Годишния план	учители на групите и медицинския специалист	
Провеждане на дейности по превенция на насилието и недопускане на тормоз	съгласно Годишния план	учители на групите	За целта се използват и педагогическите ситуации по ОН

Актуализиране на Механизма за превенция на тормоза и насилието	в началото на учебната година	директор	
Обследване на 5-годишните деца за говорни нарушения и оказване на логопедична подкрепа	в началото на учебната година	логопед	Логопедът може да обслужва няколко детски градини
Изграждане Система на награждаване с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност и в заниманията по интереси	Съгласно Стратегията на детската градина	директор	
Анализ на нормативните документи и финансови ресурси и назначаване на необходимите специалисти	При изготвяне на Списък- Образец № 2	директор	
Осъществяване връзка със социален работник за осъществяване на социално-педагогическата работа в детската градина и за изпълнение на функцията на медиатор между семейството и обкръжението на детето	в началото на учебната година	директор	Необходимо е съдействието на Общината, Службите за Социално подпомагане и Закрила на детето
Осигуряване обучение на учителите	съгласно Годишния план	директор	
Изграждане на достъпна архитектурна среда, технически средства, специализирано оборудване и др.	целогодишно	директор	
Обособяване помещения и кътове за игри и индивидуална работа и почивка, за срещи и консултации с родители	целогодишно	директор	

Програмата е приета от Педагогическия съвет на 14.09.2020 г. Решението е отразено в Протокол № 1 и е утвърден със Заповед на директора № 2/15.09.2020г.

Забележка: Програмата може да бъде актуализирана по реда на нейното утвърждаване в случаите на настъпили промени и възникнали нови обстоятелства.